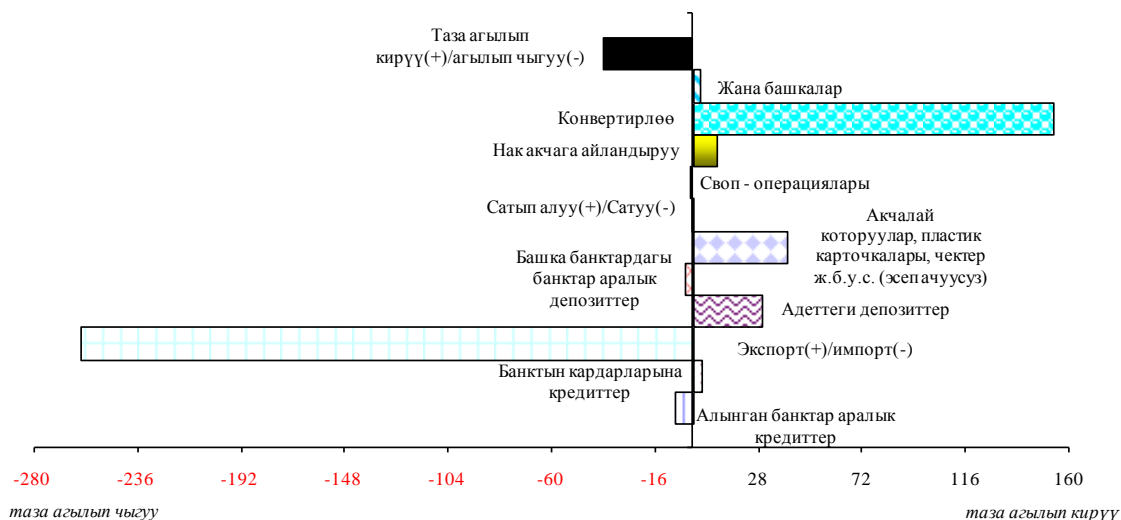
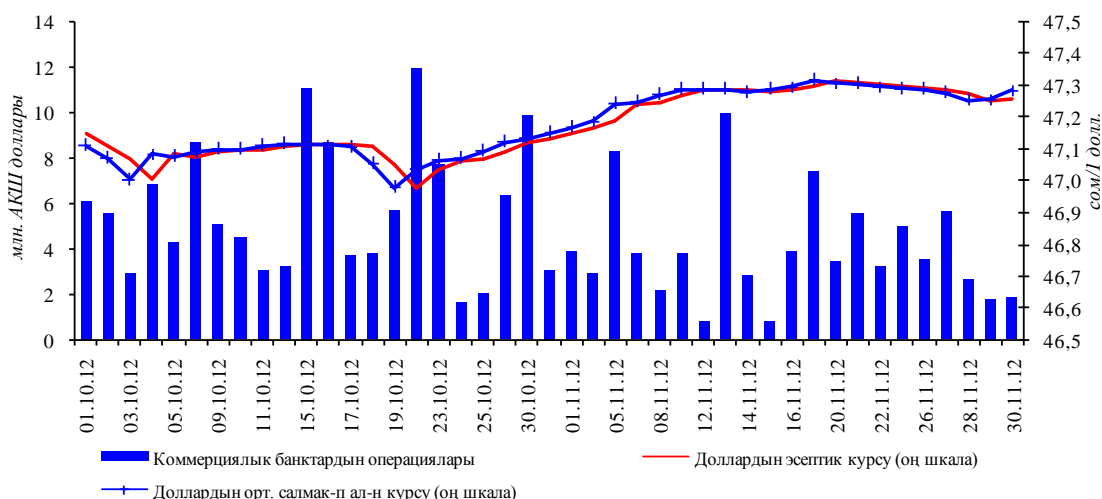

Валюта рыногу (2012-жылдын ноябрь айы)

1-график. Накталай эмес АКШ долларыны коммерциялык банктарына таза агылып кирүүсү (агылып чыгуусу) (млн. АКШ доллары)

2-график. Банктар аралык валюта тооруктарынын жана АКШ доллар курсунун динамикасы

Ноябрь айында өткөн айдын акырындагы көрсөткүчкө караганда 1 АКШ доллары үчүн 47,1354 сомдон 47,2578 сомго чейин өсүшүнөн улам АКШ долларынын алмашуу курсу бир аз жогорулаган (2011-жылдын тиешелүү мезгилинде курс 2,7 пайызга жогорулаган). Өсүштүн негизги фазасы айдын алгачкы эки декадасына туура келген. Калган күндөрү курс негизинен төмөндөй баштаган, ошондой болсо да кароого алынган мезгилдин акырына валютанын бул түрүнүн наркы өзгөрүү динамикасына ээ болгон эмес. Мурдагыдай эле сомдун курсуна импорттун басымын ооздуктаган жеке адамдардын чек ара аркылуу акча которууларынын кириш көлөмү 2011-жылдын ноябрь айындагы тиешелүү көрсөткүчкө салыштырганда 16,0 пайызга өсүп, 177,9 млн. АКШ долларын түзгөн¹.

Бүтүндөй алганда чет өлкө валютасын сатуу-сатып алуу боюнча ишке ашырылган операциялардын көлөмү 28,7 млрд. сом өлчөмүндө түптөлүү менен 3,1 пайызга төмөндөгөн. Коммерциялык банктардын нак эмес операциялар көлөмүнүн 5,0 млрд. сомго чейин азайуусу мунун себебинен болгон, бул өткөн

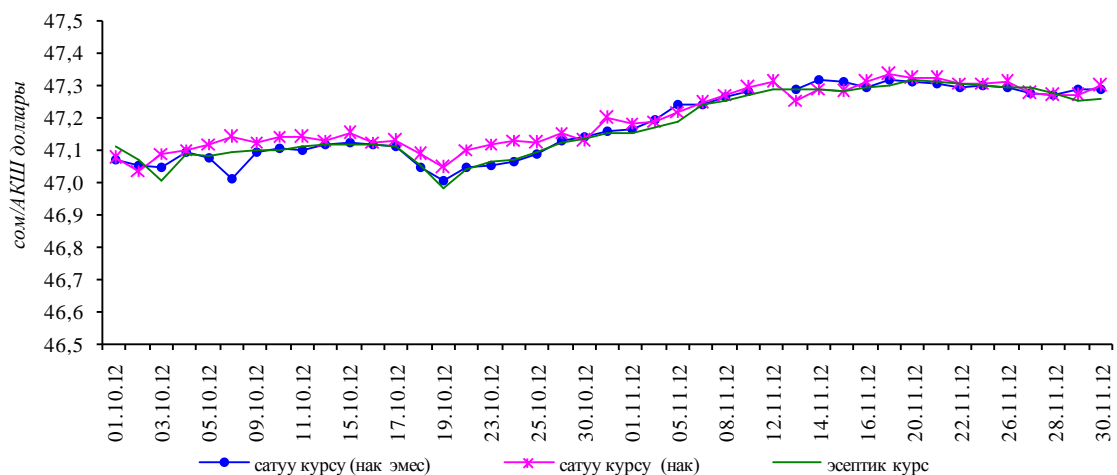
¹ Агылып чыгууларды эске албаганда.

айдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 19,3 пайызга төмөн. Ошол эле учурда рыноктун нак сегментинде жигердүүлүктүн төмөнкүдөй жогорулашы байкалган: коммерциялык банктардын нак акча менен операциялар көлөмү 19,8 млрд. сомду түзүү менен 0,9 пайызга көбөйгөн, ал эми 3,9 млрд. сом өлчөмүндө түптөлгөн алмашуу операцияларынын нак акча менен операциялар көлөмүнүн көбөйүүсү 2,6 пайызды түзгөн.

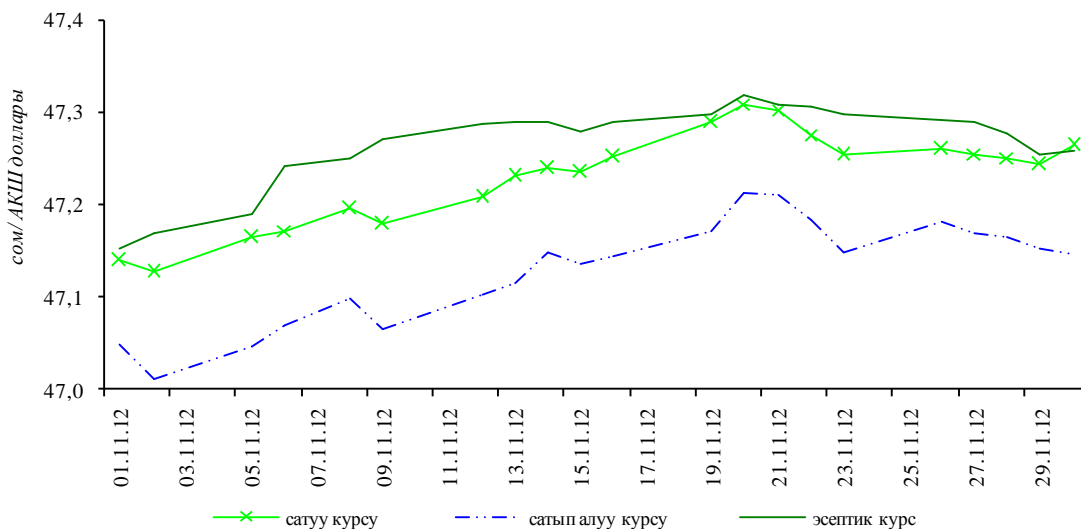
Банктар аралык валюта тооруктарындагы чогуу алгандагы жүгүртүү ноябрь айында 83,5 млн. долларга (-33,9 пайызга) чейин төмөндөгөн, бул коммерциялык банктар ортосунда келишилүүчү бүтүмдөр көлөмүнүн азайуусунан улам жүргөн. Кароого алынган мезгил ичинде Улуттук банк тарабынан алмашуу курсунун кескин өзгөрүүсүн алдын алуу үчүн жүргүзүлүүчү интервенциялары жүргүзүлгөн эмес. Мындан тышкары Улуттук банк бул мезгил ичинде коммерциялык банктар менен СВОП-операцияларды да ишке ашырган эмес.

Валюталар боюнча алып караганда, казак тенгесиндеги бүтүмдөрдөн тышкары валюталардын бардык негизги түрлөрү боюнча операциялардын көлөмү азайгандыгы байкалган. Мында ишке ашырылган операциялардын жалпы көлөмүндө валюталардын үлүштүк катышы төмөнкүчө бөлүштүрүлгөн: АКШ долларында операциялардын салыштырма салмагы 1,0 пайыздык пунктка, 59,6 пайызга чейин; евродо – 0,2 пайыздык пунктка, 3,2 пайызга чейин төмөндөгөн. Ошону менен бирге эле орус рублинде операциялардын үлүшү 26,4 пайызга чейин (+0,3 пайыздык пунктка) жогорулаган, ал эми казак тенгесиндеги операциялардын салыштырма салмагы 0,9 пайыздык пунктка көбөйүү менен 10,7 пайызды түзгөн.

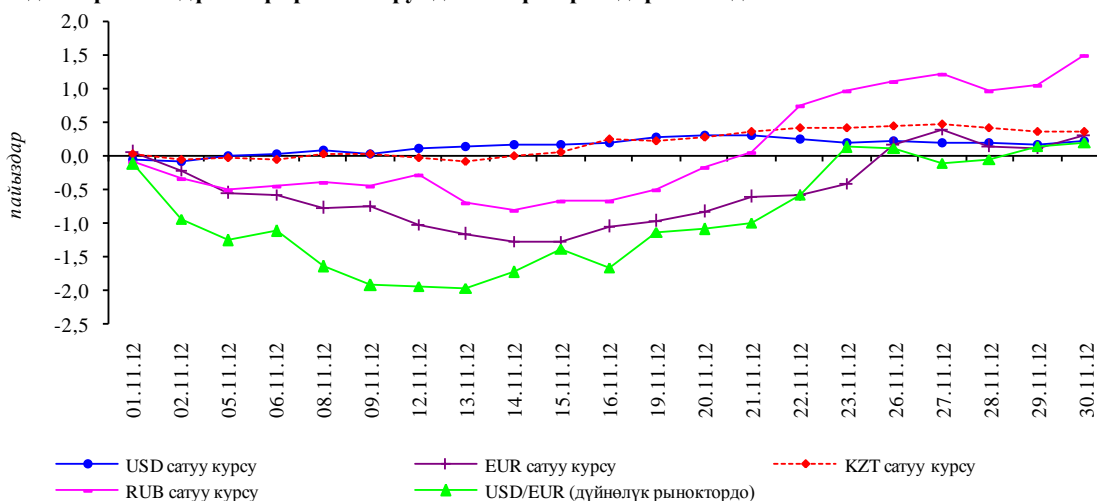
3-график. Коммерциялык банктарда нак жана нак эмес АКШ долларынын курсунун динамикасы

4-график. Алмашуу бюролорунда АКШ долларынын курсунун динамикасы

5-график. Алмаштыруу бюролорундагы валюта курстарынын жана АКШ долларынын дүйнөлүк рынокторундагы өсүш арымдарынын динамикасы

1-таблица. Операциялардын түрлөрү боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

Мезгил аралыгы	Жалпы операциялардын көлөмү	млн. сом					
		Комм. банктардын		Комм. банктардын		Алмаштыруу бюролордун	
		Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)
Ноябрь '2011	23 528,6	5 756,1	24,5	14 658,9	62,3	3 113,6	13,2
Декабрь	22 208,8	4 389,9	19,8	14 350,8	64,6	3 468,0	15,6
Январь '2012 г.	16 603,8	3 735,1	22,5	10 272,7	61,9	2 596,0	15,6
Февраль	17 006,6	2 779,5	16,3	11 123,2	65,4	3 103,9	18,3
Март	19 121,0	3 583,7	18,7	12 287,9	64,3	3 249,3	17,0
Апрель	20 350,6	3 357,6	16,5	13 811,8	67,9	3 181,1	15,6
Май	22 178,7	4 749,7	21,4	14 164,9	63,9	3 264,1	14,7
Июнь	21 816,2	3 649,6	16,7	14 943,6	68,5	3 223,1	14,8
Июль	26 251,1	4 816,3	18,4	17 906,6	68,2	3 528,2	13,4
Август	27 886,3	5 568,0	20,0	18 670,4	67,0	3 647,9	13,1
Сентябрь	26 294,6	5 115,6	19,5	17 689,1	67,3	3 489,9	13,3
Октябрь	29 651,0	6 215,6	21,0	19 649,2	66,3	3 786,2	12,8
Ноябрь	28 722,7	5 018,0	17,5	19 820,7	69,0	3 884,0	13,5

2-таблица. Валюталар боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

млн. сом

Мезгил аралыгы	Жалпы операциялардын көлөмү	АКШ доллары		Евро		Орус рубли		Казак тенгеси		Жана башкалар	
	көлөм	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш
Ноябрь 2011	23 528,6	15 176,6	64,5	1 098,5	4,7	5 013,5	21,3	2 232,5	9,5	7,5	0,0
Декабрь	22 208,8	13 816,9	62,2	1 034,4	4,7	5 047,1	22,7	2 294,8	10,3	15,6	0,1
Январь 2012	16 603,8	10 613,6	63,9	804,8	4,8	3 840,3	23,1	1 340,1	8,1	5,1	0,0
Февраль	17 006,6	9 995,9	58,8	799,3	4,7	4 612,5	27,1	1 593,0	9,4	5,9	0,0
Март	19 121,0	11 570,1	60,5	738,8	3,9	5 208,2	27,2	1 597,7	8,4	6,1	0,0
Апрель	20 350,6	11 828,5	58,1	851,6	4,2	6 054,5	29,8	1 609,5	7,9	6,5	0,0
Май	22 178,7	13 619,2	61,4	763,8	3,4	5 899,4	26,6	1 887,6	8,5	8,7	0,0
Июнь	21 816,2	12 853,2	58,9	725,5	3,3	5 871,4	26,9	2 354,9	10,8	11,2	0,1
Июль	26 251,1	15 332,9	58,4	852,5	3,2	7 261,0	27,7	2 789,6	10,6	15,1	0,1
Август	27 886,3	16 310,4	58,5	783,4	2,8	7 674,5	27,5	3 109,5	11,2	8,4	0,0
Сентябрь	26 294,6	15 579,2	59,2	895,6	3,4	7 392,4	28,1	2 417,6	9,2	9,8	0,0
Октябрь	29 651,0	17 967,8	60,6	1 011,8	3,4	7 754,5	26,2	2 906,2	9,8	10,8	0,0
Ноябрь	28 722,7	17 122,7	59,6	931,1	3,2	7 595,5	26,4	3 065,3	10,7	8,0	0,0

3-таблица. Четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы	Айдын акырына карата эсептик курс				Бир ай ичинде эсептик курстун четтөөсү			
	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси
Ноябрь 2011	46,8308	61,9873	1,4792	0,3173	2,7%	-4,1%	-3,0%	2,9%
Декабрь	46,4847	60,0652	1,4438	0,3132	-0,7%	-3,1%	-2,4%	-1,3%
Январь 2012	46,7757	61,4773	1,5405	0,3148	0,6%	2,4%	6,7%	0,5%
Февраль	46,4900	62,4547	1,6059	0,3149	-0,6%	1,6%	4,2%	0,0%
Март	46,8275	62,4819	1,5967	0,3169	0,7%	0,0%	-0,6%	0,6%
Апрель	46,8494	62,0428	1,5960	0,3169	0,0%	-0,7%	0,0%	0,0%
Май	46,9352	58,4085	1,4463	0,3173	0,2%	-5,9%	-9,4%	0,1%
Июнь	47,2445	59,4241	1,4396	0,3162	0,7%	1,7%	-0,5%	-0,4%
Июль	47,1487	57,7998	1,4640	0,3143	-0,2%	-2,7%	1,7%	-0,6%
Август	46,0274	57,8127	1,4341	0,3081	-2,4%	0,0%	-2,0%	-2,0%
Сентябрь	47,1484	61,0289	1,5250	0,3146	2,4%	5,6%	6,3%	2,1%
Октябрь	47,1513	60,9838	1,4952	0,3129	0,0%	-0,1%	-2,0%	-0,6%
Ноябрь	47,2578	61,3170	1,5217	0,3140	0,3%	0,5%	1,8%	0,4%

4-таблица. Алмашуу бюрлорунда четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы	Бир ай ичиндеги орточо маржа				Валюталарды сатуу курсунун орточо				Бир ай ичинде валюталарды сатуу курсунун			
	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак тенгеси
Ноябрь 2011	0,3%	0,5%	0,9%	0,7%	0,1%	0,3%	0,2%	0,1%	2,9%	-2,3%	-0,2%	3,0%
Декабрь	0,3%	0,5%	1,0%	0,9%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	-0,1%	-3,6%	-3,0%	-1,0%
Январь 2012	0,3%	0,5%	0,9%	0,7%	0,0%	0,3%	0,3%	0,1%	-0,3%	1,8%	6,6%	0,3%
Февраль	0,3%	0,5%	1,0%	0,7%	0,1%	0,1%	0,3%	0,1%	-0,3%	1,7%	3,7%	0,2%
Март	0,3%	0,6%	0,8%	0,7%	0,1%	0,3%	0,3%	0,1%	0,0%	0,4%	0,6%	-0,1%
Апрель	0,2%	0,5%	0,6%	0,7%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,4%	-0,6%	-1,1%	0,1%
Май	0,3%	0,5%	0,8%	0,7%	0,1%	0,2%	0,4%	0,1%	0,4%	-5,2%	-9,3%	0,4%
Июнь	0,3%	0,6%	0,8%	0,7%	0,0%	0,2%	0,4%	0,1%	0,6%	1,1%	-1,0%	-0,2%
Июль	0,2%	0,5%	0,7%	0,7%	0,0%	0,2%	0,3%	0,1%	0,2%	-2,6%	1,9%	-0,1%
Август	0,3%	0,5%	0,8%	0,5%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	-1,2%	0,3%	-1,0%	-2,0%
Сентябрь	0,3%	0,5%	0,6%	1,0%	0,1%	0,2%	0,4%	0,2%	0,8%	4,9%	4,8%	1,3%
Октябрь	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,4%	0,6%	-0,2%	-0,2%
Ноябрь	0,2%	0,4%	0,7%	0,7%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,3%	0,3%	1,5%	0,4%